

HORNOLUKAVICKÉ LISTY

ČERVENEC 2020

kresba: Stanislav Týmľ

Vážení spoluobčané,

děkuji vám za to, jak jste zvládli pandemii, na kterou nikdo z nás nebyl připraven. Omezení včetně nošení roušek byla nepříjemná, ale nutná, a vy jste to dokázali "bez ztráty kytičky".

Život jde dál a pro nás, občany Horní Lukavice, se stal důležitým mezníkem 22. červen. Ten den byl poklepán základní kámen "Přeložky silnice I/27 v úseku Šlovice-Přeštice". Dočkali jsme se a vy, kdo bydlíte u této komunikace, budete mít klidnější život bez projíždějících aut. Jedná se o nejdůležitější událost letošního prvního pololetí.

Radost mi také udělala jedna rarita. Pod lipami u našeho úřadu vyrostlo několik kolonií hřibů kolodějů. To je pro nás všechny dobré znamení, že se vše k lepšímu obrací, když houby rostou už i ve vsi.

Na závěr mi dovolte popřát vám hezkou dovolenou, dětem krásné prázdniny a prosím, buďte po celou dobu na sebe opatrní.

Pavel Rádl

Jako celý svět paralyzoval, tak i naši obec omezil COVID 19. Obecní úřad i zastupitelstvo musely čelit situaci, se kterou dosud neměl nikdo zkušenost. Mnohé věci se řešily doslova "za pochodu".

Jedno z prvních nařízení vlády omezilo styk s veřejností v době vyhlášeného stavu nouze. V souvislosti s tímto nařízením bylo obecním úřadům nakázáno omezit nebo téměř zrušit řádné úřední hodiny. Dalším opatřením bylo zrušení plánovaného veřejného zasedání zastupitelstva obce, neboť nebylo v možnostech jak obecního úřadu, tak provozovatele restaurace zajistit bezpečnostní normy dané ministerstvem zdravotnictví a vládou.

Veškeré důležité informace byly promptně občanům předávány prostřednictvím obecního rozhlasu a webových stránek obce, kde jsme zřídili samostatný odkaz "KORONAVIRUS".

Obecní úřad se v co nejkratší době snažil zajistit roušky pro seniory. V prvních dnech byla o roušky velká nouze v celém regionu, ale přesto se podařilo zajistit prvních 50 kusů. Krizový štáb obce rozhodl o okamžité distribuci mezi občany ve věku nad 70 let. V brzké době se podařilo zajistit další várku roušek, které se mohly rozdělit mezi občany starších 65 let. Ochranou obličeje byla vybavena i zaměstnankyně obecního úřadu.

Ve spolupráci s ORP Přeštice jsme zakoupili 60 litrů dezinfekce rukou pro všechny občany. Jak roušky, tak dezinfekce byly financovány z položky rozpočtu určené pro krizové situace.

Dále musely být zrušeny i některé tradiční kulturní akce. Jejich částečnou náhradu řešila kulturní komise.

Karel Hůla

Nový kabát obecních webovek

V návaznosti povinností vyplývajících ze "Směrnice Evropského parlamentu 2016/2102 o přístupnosti webových stránek a mobilních aplikací ve veřejném sektoru" rozhodlo zastupitelstvo obce o celkové rekonstrukci obecního webu. Stávající webové stránky byly v provozu již téměř deset let. Nová grafika zajišťuje daleko přehlednější orientaci a další nepřeborné možnosti. Na zkušební dobu tří měsíců je spuštěna i mobilní aplikace pro chytré mobilní telefony. Po vyhodnocení vytíženosti této doplňkové aplikace bude rozhodnuto o jejím dalším provozu.

Součástí webu kromě lepšího zabezpečení jsou i ujednocené emailové adresy starosta@hornilukavice.cz a podatelna@hornilukavice.cz. Stávající maily budou souběžně ještě nějakou dobu paralelně funkční. Nicméně doporučujeme při korespondenci s obecním úřadem používat již nové kontaktní mailové adresy. Doufáme, že vás nové stránky zaujmou a budete s nimi spokojeni.

Karel Hůla

PODĚKOVÁNÍ

Velké díky patří všem, kteří pro naše občany ušili v době pandemie roušky zdarma. Jmenovitě to byla paní Božena Regnerová, která šila i pro ZZS Plzeňského kraje a FN Plzeň, dále paní Věra Vozková a paní Jitka Kovaříková z Přeštic. Děkuji nejen svým jménem, ale i jménem ostatních zastupitelů.

Libuše Šrámková

Vážení čtenáři, jak jistě všichni víme, neprožívali jsme zrovna nejšťastnější období kvůli nákaze COVID 19. Byla nařízena a zavedena spousta opatření, která jsme museli všichni dodržovat a dost nás omezovala. Jménem obecního zastupitelstva musím říci, že jsme se nesetkali s nějakým porušováním těchto nařízení, a proto bychom chtěli všem našim občanům poděkovat za zodpovědné chování. Doufejme, že to nejhorší je už za námi a celková situace bude jen lepší.

Bohužel se i v této době našli takoví jedinci, kterým možná právě tento čas nahrál k tomu, že jim nevadilo vytvořit černou skládku na obecním pozemku. Konkrétně šlo o lokalitu "V Drbné" nedaleko místního rybníku. Objevili jsme tam hromadu zbytků střešní krytiny a dokonce i starou pračku. Pro nás nepochopitelné, když dneska při koupi nového spotřebiče můžete starý bezplatně odevzdat. Obec na vlastní náklady nechala toto odstranit. I když věříme, že to nezpůsobil nikdo z našich občanů, dohodli se zastupitelé, že se nainstalují na vybraných obecních pozemcích záznamová zařízení, která nám pomůžou s odhalením případných pachatelů.

Libor Krs

Jubilanti v naší obci - 1. polovina roku 2020

FRANTIŠEK KŘEHLÍK	70 let
JARMILA HAVRÁNKOVÁ	70 let
KAREL ŠTĚPÁNEK	70 let
HANA ŠTYRCOVÁ	70 let
MARIE HRUBÁ	80 let
MARIE KASLOVÁ	80 let
BOHUMILA KUBEŠOVÁ	90 let

Všem jmenovaným přejeme do dalších let hodně zdraví, spokojenosti a rodinné pohody.

Libuše Šrámková

UPOZORNĚNÍ:

5. SRPNA SE USKUTEČNÍ SVOZ NEBEZPEČNÉHO ODPADU

V neděli 19. 1. 2020 uspořádala kulturní komise obce dětský maškarní bál v hostinci Na Zámečku. Jako už tradičně zahrála hudební skupina Asphalt. Velký dík patří paní Nadě Květoňové, která pro děti vymýšlí spoustu soutěží a společně s nimi je i realizuje. Letos nás potěšila velká účast (cca 60 dětí) místních i přespolních. Na závěr všichni obdrželi drobné dárky z tomboly. Bohužel šlo o poslední veřejnou akci před vyhlášením nouzového stavu. I přesto doufáme, že se to všem líbilo a za rok se opět ve zdraví sejdem.

Libor Krs

ZNÁTE MÍSTNÍ NÁZVY?

Na Poštolce, v Bezovce
kvetly husté bezy,
na Vrší zas bývaly
sedláků černé lesy.
Na Hůrce dnes chaty stojí,
dříve ovocný hraběcí sad,
na parket u koupaliště
vyráží mladí si zatsat.

Na Pančáku hrál se hokej
každý zimní čas,
v Drbné i na Průhonu
najdeš mnoho krás.
V kozím rohu se dobře žilo,
žije se i dnes,
na Zámeček chodívala
po práci celá ves.

V Poustce, na Dědinách,
v Jalovčí i Doubí
zde příroda s člověkem
perfektně se snoubí.
V Koutě tři domy stojí
Haltýř pod strání pramení
v Šlechtojc šachtě za vesnicí
dnes objevíš jen kamení.

Eva Horová

Milé děti,

děkuji vám všem - účastníkům velikonoční soutěže v malování obrázků. Ty nám udělaly velkou radost. Rozhodování o umístění pro nás nebylo vůbec jednoduché. Po dlouhém váhání jsme vybrali jako nejhezčí obrázky Anežky Nocarové, Johanky Svobodové, Nikolky Barczykové a Haniny Milotové.

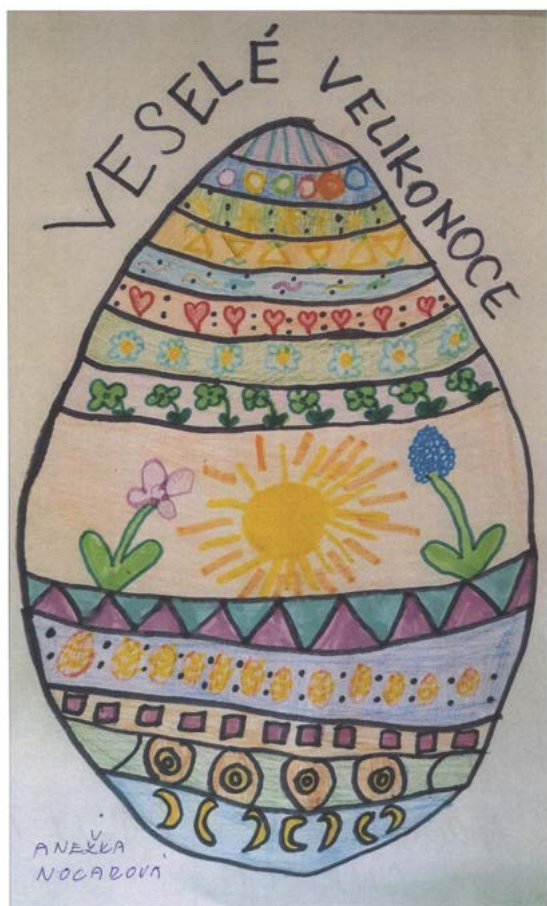
Soutěže se ještě zúčastnili sourozenci Vozkovi, sestry Krúsovy a Smolíkovy, Jessica Plzáková a Terka Lohrová.

Všechny namalované obrázky se objeví na webových stránkách obce a první čtyři jsou otištěny v Hornolukavických listech.

Výherci dostanou sladkou odměnu a všichni zúčastnění malý dárek.

Ještě jednou vám moc děkuji za účast.

Libuše Šrámková

Aktuálně řešené investiční a rozvojové záměry obce

Kanalizace obce včetně výstavby nové ČOV

Dne 29. 4. 2020 proběhlo na obci jednání s většinovým vlastníkem pozemků potřebných k umístění přístupu k budoucí ČOV a hlavních kanalizačních sběračů, na kterém došlo ke vzájemné dohodě. Obec připravila podklady pro právníka obce, který v současné době připravuje smlouvu o smlouvě budoucí. Vlastník předmětných pozemků následně obdrží smlouvu k podpisu. Zastupitelé věří, že letitá problematika vyřešení vlastnických vztahů bude zdárně ukončena a bude možné přistoupit k dalším krokům potřebným pro budoucí realizaci odkanalizování naší obce.

Vodovod v obci

V současné době řešíme situaci, jak zásobovat naši obec pitnou vodou. Jednou z možností je vybudování vlastního vrtu. Obec oslovila specializovanou firmu, která v průběhu února prověřila dvě varianty jeho případného umístění. Jedna varianta je v "Remízku" na obecním pozemku, druhá možnost je ve "Vrší" na obecním lesním pozemku. Podle odborného posouzení hydrogeologa bude lepší kvalita vody u vrtu ve "Vrší". Pro tento vrt byl tedy zpracován odborný posudek a zjednodušená projektová dokumentace pro zajištění vodního zdroje. Dokumentace byla předána na vodoprávní úřad v Přešticích, který začátkem června vydal souhlas s průzkumným vrtem ve "Vrší".

Státní fond životního prostředí ČR nabízí dotaci na zajištění průzkumných vrtů za účelem vyhledání zdrojů pitné vody pro zásobování obyvatelstva. Obec připravila potřebné podklady a byla podána žádost o dotaci na průzkumný vrt. Žádost obce byla Státním fondem životního prostředí akceptována bez připomínek, o přidělení dotace prozatím nebylo rozhodnuto.

Druhým možným zdrojem pitné vody je napojení se na vodovodní systém obce Chlumčany. Krajský úřad Plzeňského kraje, odbor životního prostředí, naší obci stále doporučuje jednat s obcí Chlumčany na možnosti napojení se na jejich vodovodní systém. Přednostně doporučuje zásobování pitnou vodou z již existujícího kapacitního zdroje, který zaručí dlouhodobě stabilní dodávku vody, oproti budování nových zdrojů. Obec Chlumčany připojení se na jejich vodovodní systém na svém veřejném zasedání dne 14. 11. 2019 pouze zamítla, ale neuvedla žádné relevantní důvody. Naše obec proto dále jedná se zástupci obce Chlumčany a společností ČEVAK jako provozovatelem vodovodu v Chlumčanech. V současné době je nutné provést hydrodynamické zkoušky vrtů v Chlumčanech, které by měla hradit obec Horní Lukavice. Na základě vydatnosti chlumčanských vrtů následně Chlumčany rozhodnou, zda naši obec na svůj vodovodní systém připojí. Dle zákona o vodovodech a kanalizacích je vlastník vodovodu povinen umožnit napojení jiného vodovodu, pokud to dovolují technické a kapacitní možnosti.

Pokud nakonec dojde k dohodě s obcí Chlumčany, bude průzkumný vrt ve "Vrší" sloužit jako záložní zdroj pitné vody pro naši obec.

Obec v březnu požádala Krajský úřad Plzeňského kraje o dotaci na podporu zpracování projektové dokumentace vodohospodářské infrastruktury, tedy zatím pouze na projektovou činnost. Výše dotace je 50 % nákladů a maximálně v částce 200 000 Kč. Zastupitelstvo Plzeňského kraje schválilo dne 8. 6. 2020 naši žádost o dotaci v maximální možné částce 200 000 Kč.

Nový rybník nad koupalištěm pod "Hůrkou"

V současné době již byly vyřešeny všechny vlastnické vztahy a projektantem byla provedena drobná úprava projektové dokumentace. Obec zajistila stanoviska dotčených orgánů a požádala vodoprávní úřad v Přešticích o společné územní a stavební povolení. Po vydání potřebných povolení bude mít obec připraveny podklady pro vypsání příhodného dotačního titulu.

Nový územní plán

Zpracovateli územního plánu architektu Taušovi byly již předány veškeré podklady pro zpracování návrhu územního plánu. Po dořešení smlouvy týkající se přístupu k ČOV a vedení hlavních kanalizačních sběračů polohu těchto staveb definitivně upřesníme. Obec v lednu požádala Krajský úřad Plzeňského kraje o dotaci na územní plán z Programu stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje. Maximální výše dotace je 80 % z celkových nákladů na zpracování návrhu územního plánu. Zastupitelstvo Plzeňského kraje schválilo dne 8. 6. 2020 žádost o dotaci na návrh územního plánu v částce 241 000 Kč.

Veřejné osvětlení

Obec plánuje postupnou výměnu všech 45 těles veřejného osvětlení obce na stávajících sloupech, kdy současná svítidla jsou stará 20 a více let a nesplňují už světelné parametry, nemohou tedy zajistit dostatečné osvětlení v obci. Výměnou starých energeticky nákladných osvětlovacích těles za úspornější LED technologie se obci podaří snížit náklady elektřiny na veřejné osvětlení v obci. Obec v únoru požádala Krajský úřad Plzeňského kraje o dotaci na výměnu svítidel u veřejného osvětlení za úspornější z Programu stabilizace a obnovy venkova Plzeňského kraje. Maximální výše dotace je 70 % celkových nákladů akce. Zastupitelstvo Plzeňského kraje schválilo dne 8. 6. 2020 žádost o dotaci na výměnu osvětlení v částce 220 000 Kč.

Prodejna COOP

Obec na základě požadavku Západočeského konzumního družstva Plzeň v měsíci březnu požádala Krajský úřad Plzeňského kraje o dotaci z programu Zachování prodejen v malých obcích Plzeňského kraje. Maximálně je možné získat 30 000,- užitelných nákladů vynaložených obcí. Zastupitelstvo Plzeňského kraje schválilo dne 8. 6. 2020 žádost o dotaci v částce 27 000 Kč.

Úprava travnatých zálivů kolem komunikace I. třídy

Na několika vybraných místech u chodníků podél silnice I/27 byla na jaře položena z důvodu jednodušší údržby místo travnatých povrchů fólie a kačírek.

Rekonstrukce obecního úřadu

V průběhu měsíce února a března letošního roku došlo k rekonstrukci nevyhovujícího kuchyňského koutu, toalety a skladu v objektu obecního úřadu. Uvedené místnosti byly zvětšeny do prostor stávající garáže.

Petra Štáhlová

LIDÉ MEZI NÁMI

V době vládních opatření si řada lidí zašla alespoň na procházku do přírody. Asi nejčastěji lidé chodívali směrem na Lišice okolo lokality "Drbná" a pak směrem přes les na Chlumčany do "Vrší". Musím říct, že mě oslovilo několik lidí z okolí a chválilo počínání obce umístit zde lavičky k odpočinku. Jsem moc rád, že se nápad osvědčil, obzvlášť proto, že je to zásluha několika místních občanů, nikoliv obce. A právě proto bych se chtěl krátce zmínit, jak to vlastně vzniklo.

Bořivoj Macek, Ladislav Běl st. a Miroslav Krpálek st. dostali nápad a na vlastní náklady vyrobili a osadili první lavičku u Lišic v roce 2014. Toto místo sice neleží v katastru naší obce (leží na území Dolní Lukavice), ale přesto se o něj starali a udržovali ho.

Druhou lavičku osadili v roce 2017 na místě, kterému se říká "V lipkách" v již zmíněném směru na Chlumčany. I toto místo zvelebili a dnes je hojně využívané především cyklisty, kteří tudy jezdí cyklostezkou do Chlumčan.

Tímto bych jim chtěl dodatečně poděkovat. Možná to bude inspirace pro ostatní občany a sami přijdou s nějakým podobným nápadem.

Libor Krs

Hokejovou sezónu přerušila pandemie

Vážení fanoušci lukavického ledního hokeje,

sezóna 2019/2020 krajské soutěže mužů skupiny A je za námi. V základní části jsme se umístili na 7. místě a zaručili postup do play off. Podle umístění v tabulce se stal naším soupeřem TJ Sokol Malá Víska. V základní části se tento tým umístil na druhém místě. Stejně jako v minulém roce se hrálo systémem na dva zápasy. První zápas jsme prohráli 3:5. Druhý zápas jsme naopak vyhráli my 7:4. Rozhodly až samostatné nájezdy. Bohužel, štěstěna nám nebyla nakloněna a do dalších bojů postoupil soupeř, který proměnil jedno trestné střílení. Tímto pro nás sezóna skončila.

Druhé kolo play off se už následně po vyhlášení nouzového stavu nekonalo. Sezóna 2019/2020 tak předčasně skončila pro všechny mužstva.

Soupiska mužstva sezóny 2019/2020:

TRENÉR: Krs Zdeněk ml.

ASISTENT TRENÉRA: Krs Zdeněk st.

BRANKÁŘ: Milota Libor

OBRÁNCI: M. Beneš (kapitán), T. Andrlík, J. Švihla, O. Pytlík, S. Dušek, E. Polívka

ÚTOČNÍCI: J. Benedikt, F. Feřt, L. Brada, M. Zrna, O. Malý, J. Němec, P. Lang, F. Špindler, M. Pokorný, O. Špinka, A. Roušal, J. Vobruba, A. Štolba, F. Polívka, J. Štich

Jedna novinka nás čeká. V nadcházející sezóně měníme stadion pro naše domácí zápasy. Pravidelně budeme hrát v Plzni na zimním stadionu LOGSPEED CZ ARÉNA 1x za 14 dnů v pátek. Začátek zápasu 18:30.

Aktuální informace a termíny zápasů najdete na: www.sokolhornilukavice.cz

Za celé mužstvo děkuji obecnímu úřadu za finanční podporu a samozřejmě děkuji fanouškům za návštěvu na našich zápasech.

Zdeněk Krs ml.

Číslo 89 Markovi, stará chalupa.

HRNČÍŘSTVÍ V HORNÍ LUKAVICI

Letos si připomínáme 190 let, kdy se v lokalitě Na Borech začala dobývat bílá hlína. Tehdy se tato lokalita nacházela na obecním pozemku. První hlínu zde začal dobývat Mikuláš Hodan z Horní Lukavice čp. 39. Vyráběl hliněné dýmky, dělal z hlíny kostky, které sušil, prodával a sám rozvážel do Prahy a jiných českých měst. V roce 1902 si hrnčířskou dílnu zřídil Josef Kurz (nar. 1865) v čp. 86. Ten po nějaké době dílnu pronajal Jakubu Hallerovi. Haller však neprosperoval, za půl roku přivedl firmu do konkursu a odešel z Horní Lukavice. Dílnu po něm převzal František Marek, který si v roce 1905 vystavěl novou hrnčířskou dílnu

s obytným stavením čp. 89. Hlavním sortimentem bylo keramické nádobí - hrnce "plotňáky", máselníky, kadečky, slánky, pekáče atd. Dekor byl bílý s modrou a hnědou barvou a černou. Obyčejné nádobí bylo hnědé.

Po druhé světové válce pan Marek onemocněl. Jelikož se objevilo smaltované nádobí, které mělo mnoho výhod, obchody už nešly. Někdy kolem roku 1946 Markovi uvolnili domek čp. 89 a přestěhovali se do domu čp. 99. Na podzim roku 1947 hrnčířskou provozovnu s třemi zaměstnanci od Františka Marka odkoupil Karel Štěpánek z Kasejovic. V dubnu 1951 byla provozovna zapojena do družstva Keramo Praha, po roce, v červnu při delimitaci družstev, byla převedena pod družstvo Keramo Kozlany. Výrobu hrnčířského zboží a sudů převedlo družstvo do Kozlan a byla zřízena jen výroba květináčů. K 1. lednu 1991 se družstvo vyčlenilo z Keramo Kozlany a přijalo název Zahradní Keramika Horní Lukavice.

Minulost je v hlíně psaná,
tajemnou zář nese,
historii zdejší vísky
slávu, čest přinese.
Vítr dávno odvál časy,
kdy těžili jí na poli,
hořečnatá práce tvrdá

Vozík rychle naplněný
tam a zpět se vrací,
než červánky objeví se,
slunce vykrvácí.
Na hrnčířském kruhu
hlína tvary mění,
nekonečná fantazie

Pec výrobky střeží,
teplota výš pluje,
z keramiky malované
každý se zaraduje.

Nahlédnutí do minulosti automobilového motorismu

"V posledním desetiletí rozšířil se automobil tak značnou měrou, že zatlačil v některých místech, zejména velkých městech, úplně do pozadí vozidla jiného druhu. Tak například v Paříži jsou povozy tažené koňmi nebo muly jevem velmi řídkým, kdežto automobilů jest tam takové množství, že jest obtížno přejít přes jízdní dráhu. Automobil není zde předmětem luxusním, nýbrž běžným prostředkem dopravním. Leč nejen v cizině, též v naší vlasti, rozšířil se automobilismus značnou měrou, a rok od roku rychle stoupá počet motorových vozidel. K 1. říjnu 1926 bylo v Československu 39 500 automobilů, koncem roku 1927 již 50 000", uvádí příručka Dr. Ing. Kučery z roku 1928. V této době, tedy před skoro 100 lety, bylo mnoho věcí úplně jinak než dnes. Např. SPZ se skládala z písmene (římského čísla) a arabské číslice. Písmeno uvádělo obvod, v němž bydlel majitel, např. z Čech (O), z Moravy (P), ze Slezska (R). Všechna písmena byla černá na bílém poli. Řidičem se mohl stát člověk starší 18 let, který měl lékařské potvrzení ke způsobilosti a úspěšně složenou řidičskou zkoušku. Pokud člověk složil zkoušky, mohl začít jezdit. Pořizovací cena automobilu byla velmi vysoká, proto jich zpočátku bylo poskrovnu.

První automobil v Horní Lukavici měl pan Milota (na obrázku), majitel hostince Na Zámečku. Jednalo se o automobil značky Tatra. Brzy poté automobil měli hasiči a postupem času se jejich počet začal mírně zvyšovat. Když si někdo koupil nové auto, muselo se tzv. "zajíždět": *"U nového vozidla jsou všechny pohyblivé části poměrně těsné a je nutno, aby se jednotlivé čepy, ložiska, písty, nejprve zaběhaly. V době zajíždění nutno jezdit s každým automobilem pomalu a nikdy nemá být překročena rychlost 45 km/hod. Obvykle stačí k zajíždění doba, ve které ujede 1000 km."* Nejvyšší povolená rychlost osobního automobilu byla 45 km/hod, v obci se jezdilo 15 km/hod. Záznam uvádí: *"Při jízdě vesnicí třeba vždy dávat pozor na zvědavé děti, husy a drůbež, která se často neoprávněně zdržuje na*

cestách veřejných." Nákladní automobily mohly jet jen 25 km/hod. Svítilo se jen, když to bylo třeba. První automobily měly tzv. číslovou svítilnu (osvětlovala SPZ) a reflektory. Zprvu neměly stěrače, tak se jízda za deště stávala nemožnou (vynalezla je až v roce 1903 Američanka Mary Andersonová). V Československu se jezdilo vlevo (např. v Německu, Francii a USA vpravo). 17. března 1939 dle výnosu vrchního velitele německé armády von Brauchitsche začal platit zákon o jízdě vpravo. Pokud řidič spáchal přestupek, musel zaplatit od 2 do 200 Kčs, v horším případě mohl jít do vězení, kde dotyčný pobyl od 6 hodin do 14 dnů. Pokuta náležela chudinskému fondu v obci/městě, kde se přestupek stal.

Pan Prach z Horní Lukavice vzpomíná: *"Já dělal řidičský průkaz po etapách. Pak od vojny v srpnu 1968, a jízdu s autem jak osobním, tak nákladním, jsme dělali v Přesticích, jinak poměrně klidném městě na dopravu - tenkrát, ale v té době se po silnicích sem a tam pohybovaly různé vojenské samohody převážně sovětské armády po 21. srpnu, bylo to pro nás zajímavé, pro vyvalené začínající řidiče, ten šramot na silnici, a oni moc předpisy nectili, nějaký přednosti na hlavní silnici atd. Zkoušku ústní a začínaly tenkrát testy, bylo to obojí, jsem dělal 28. 8., a předtím právě byly jízdy, těsně po tom 21. 8."*

Eva Horová

Vzpomínky na válečná léta 1939-1945

Vzpomínky na léta německé okupace mě provázejí celý můj život. Zážitky z dětství jsou vždy nejsilnější. Okupaci jsem prožil jako osmi až třináctiletý (narozen 1932).

Vzpomínám na noc ze 14. na 15. března 1939. V noci se strhla velká bouřka s blesky, což bylo jako předzvěst let následujících. Před válkou vláda pořád uvažovala o zavedení jízdy vpravo, nástupen Hitlera se jezdilo hned druhý den.

Nejhorší vzpomínky mám na období heydrichiády, kdy byly po vsi vylepovány červené plakáty a černým písmem oznamováno vyhlášení stanného práva nebo dlouhé seznamy popravených českých vlastenců. V té době přijeli do obce příslušníci jednotek SS a prováděli namátkové kontroly. Pochodovali kolem nás seřazeni v šiku a navštívili obydlí pana K. Krse (Karvajů).

V obci byly prováděny časté hospodářské kontroly, kontrolovaly počty dobytka, hus, slepic. Že to většinou dopadlo dobře bylo zásluhou tehdejšího starosty pana Jakuba Fišera, který jako dlouholetý starosta měl dobré styky a věděl, kdy kontrola přijde. Jelikož ovládal i němčinu, tak uměl případné nedostatky vždy "vyžehlit". Tím zachránil mnoho občanů od nepříjemností. Díky mu za to. Vzpomínám, jak můj bratr odvezl nadpočetné slepice a husy do "lomů" pod Hradčany, a jelikož tam takových povozů bylo víc, ozývalo se štěbetání husí kolem.

V obci měl pan Josef Bauml malou továrnu na výrobu šrotovníků na obilí a dřevěné ohrádky pro malé děti. Zaměstnával asi 20 dělníků. Továrna sídlila v zaniklém domě č. 100, kde je nyní dům č. 146. Pan Bauml byl mecenášem hokejového klubu HC JOBA Horní Lukavice. Když se jednou vracela letadla z náletu na Plzeň, tak vyhodili bombu naneštěstí přímo na tento objekt, který byl zničen. Další bomba dopadla na zahradu domu č. 128, další pod ves směrem k Dolní Lukavici. Pan Bauml si po válce postavil nový objekt v Přesticích.

Za obcí směrem k vrší byl na "Hlasojc louce" vybudován světlomet s dřevěnou budovou, který obsluhovala německá děvčata a velel jim unteroficír. Vedle bylo vybudováno fotbalové hřiště SK Horní Lukavice. Tam jsme hrávali fotbal. Většinou jsme měli rozpáraný míč a unteroficír měl nový. Když jsme chtěli, aby nám ho půjčil, řekl: "Fussballspielen, Wasser hollen", tak jsme museli přinést několik věder vody z blízké studánky. Ke konci války vzal osud světlometu rychlý konec. Přiletěli hloubkaři a ve chvíli zbyl z boudy jen komín a světlomet rozstříleli. Osádka včas uprchla.

Také vzpomínám na množství náletů na Plzeň, ale i Dobrušku. Zvláště na ty noční, kdy nás rodiče budili, že je nálet, ještě rozespálí jsme se museli rychle obléci. Kdyby nebyla válka, tak by to byla nejkrásnější benátská noc. Sloupy křížujících světél hledající letadla, velké množství různobarevných světlic, obláčky vybuchujících šrapnerů a dunivý hukot bombardérů vytvářely obrovské divadlo. Ovšem ne pro ty, na které dopadly důsledky náletů. Doma jsme měli ve sklepu podpěry, u okének dřeva.

Jednou jsme měli plný dvůr klestu z lesa, tak otec usoudil, že je to nebezpečné a běželi jsme pod ves do strouhy. Nebyl to dobrý nápad. Když se letadla vracela, tak odhazovala bomby a několik jich dopadlo nad vesnici na Hůrku. Další pak pustili u Střížova. Ty jsem viděl, to byly miliony jisker.

Za války bylo nařízeno zatemnění, vypnuta pouliční světla, zavedeny potravinové lístky, šatenky, zákaz prodávání alkoholu a poslouchání zahraničního rozhlasu. Na každém rádiu byla cedule oznamující, že poslouchání zahraničního rozhlasu se trestá káznicí, nebo i smrtí. Přesto jsme Londýn poslouchali dál.

Jak se blížila fronta, asi od března 1945 začali létat hloubkaři, kteří napadli vše, co se pohybovalo. V lese u Šavlice rozstříleli lokomotivu, od nás k Vysoké zneškodnili několik aut. Pěkná letadla byla dvoutrupová typu LIGHTNING P38, několikrát jsme viděli černochoy, jak se šklebí, když jsme hráli fotbal v hliništanech. Jelikož měli Němci problémy s umístěním osob z vybombardovaných měst, i do naší obce nastěhovali "národní hosty". Hodně jich bylo v sále na slámě v hostinci pana Miloty. Někteří byli v domech, například u pana Vokáče. Po roce 1990 tato rodina navštívila obec a setkala se s panem Vokáčem.

Začátkem května jsem pásł housata, opět se objevili hloubkaři, zakroužili nade vsí. Viděl jsem, jak vyhazují žluté krabičky a zničili domek pana Beka a částečně také štít domku pana Smoly. Říkalo se, že kolem projížděl pan Milota s povozem. 25. dubna jsme poslouchali Londýn, kde hlásili, že bombardéry letí na škodovku. A skutečně, za čas byl již slyšet dunivý hukot letadel. Byl krásný dubnový den a Plzeň zakusila nejhorší úder, na konci války zcela zbytečný.

2. května 1945 se objevila čs. vlajka na trianglu v hlinkách na okraji lesa na Dnešice. To už ale Němci nestačili vyšetřit, poněvadž cítili konec války. Mnozí z nich prchali do zajetí k Američanům, po silnici jezdilo množství aut na Klatovy, někteří šli pěšky.

5. května se v poledne ozval rozhlas a posléze i Plzeň se známým "Hovoří Plzeň", "Svobodná Plzeň hovoří". To už jsme se od rádia neodtrhli. O den později byl odpoledne slyšet hukot tanků. Pak vyjely z lesa od Dnešic. Jakmile zatočily k nám, všichni jsme běželi na silnici. Jakmile jsme poznali, že jsou to Američané, nastala obrovská radost. Zjištění, že je po válce, se nedá ještě dnes popsat. Vojáci se pak začali opevňovat po okrajích obce. Já prožil první noc v osvobozené vlasti.

Pro kluky přineslo osvobození mnoho zážitků. Prvně jsem měl žvýkačku, svačinku, čokoládu. Večer jsme chodili do Dolní Lukavice do zámku, kde koncertovala hudba pana Maška, promítaly se filmy, ale také jsme sbírali nedopalky cigaret a seznámili jsme se s kouřením.

Je to již 75 let, kdy tento příběh nejstrašnější války skončil. Ve které zemřeli v Terezíně dva naši občané, pan František Ládr a pan Zach. Několik dalších občanů bylo totálně nasazeno v Německu, Rakousku, Norsku... Čest jejich památce.

Jaromír Chmelík